

Magiër Jasper Grootveld: roken religieus probleem

ZELF IS HIJ VERSLAVING AAN SIGARET NOG NIET DE BAAS

Hij is eenendertig jaar. Hij is getrouwd en woont in de Kerkstraat 158 in Amsterdam op een romantische maar vochtige zolderverdieping, waar de zonnestralen geen toegang hebben en waar de schimmel woekert in de geïmproviseerde gangkeuken. Jasper Grootveld is echter gelukkig in zijn bescheiden domein; hij is een man, die weinig nodig heeft en die ook weinig verwacht van het leven. Een zwartkijker? Nee, deze Jasper Grootveld is eenvoudig verzoend met het feit, dat hij als rookmagiër aan de zelfkant van het leven pioniert en waarschijnlijk altijd armoede zal hebben.

Er was een tijd, dat Jasper Grootveld, die „in het nieuws” kwam omdat hij openlijk reclames van sigaretten bekladde, en in een zgn. rooktempel in de buurt van het Leidseplein zijn anti-rook campagne op nogal merkwaardige manier propageerde, een gewone en zelfs veelbelovende baan had. Zes jaar geleden was hij assistent van filmer Jan Vrijman en daarna maakte hij als hulptekst op een der grote luxe zee-schepen enkele grote reizen. In de Zuidafrikaanse havenstad Durban belandde hij in kringen van medicijnmannen en daar begon de grote ommekeer in zijn bestaan. Gewapend met een kistje vol ramhorens en andere primitieve „instrumenten” die hij van een zwarte magiër had gekregen, keerde Jasper huiswaarts en sindsdien heeft hij gewerkt aan zijn nieuwe roeping: het afzweren van alle rookgevoelens.

De keurige hutbediende van de „Oranje” liet zijn haar groeien en hij leefde als een kluitenaar om, zoals hij nu zegt, zich voor te bereiden op zijn geselende kruistocht tegen verderfelijke rookgevoelens. Jasper Grootveld werd aangeklaagd wegens vernieling toen hij de affiches der sigarettenfabrikanten verscheurde. Hij belandde in de gevangenis. Kwam er weer uit en begon opnieuw. „Een querulant”, zei de politie. „Een jongen met een idealistische instelling”, zeiden anderen. Maar wat zegt Jasper Grootveld zelf?

Nu de grote revolutionaire anti-rookcampagne zich over de wereld heeft gelegd, waaraan Jasper Grootveld op zijn eigen misschen wat stuntelige manier heeft meegewerkt, ben ik deze „rookmagiër” in zijn „paleis” gaan opzoeken. Hij zag er slecht en ondervoed uit. Als een uitnemend gastheer zet Jasper thee op het petroleumstiel en even later luister ik naar deze zondere-linge Amsterdammer, met zijn al even merkwaardige theorieën.

„Primitieve culturen worden onder de voet gelopen omdat de mens zo snel mogelijk rookkloppers, televisietoestellen en brommers wil hebben.

We vergeten, dat de jungle-dokters al eeuwenlang een soort penicilline en ook aspirine kenden. De moderne mens veracht de primitieve geneesmethoden en erodiensten. Wij zijn verslaafd aan de asfaltjungle en wij brengen rookkoffers in de vorm van ontelbare doden die sterven aan kanker. Het onschuldige sigaretje is er debet aan. Alles wat rook te voorschijn brengt, of dit nu per pijp, sigaar of sigaret gebeurt, is verderfelijk!”

Jasper Grootveld lûsbeert door de lage kamer op en neer. Het lijkt of hij doecert en zijn gedachten al lopende beter kan bundelen en formuleren.

„Ik kom er voor uit, dat mijn eigen verslaving aan de sigaret de oorzaak van mijn actie is geworden. Jaren geleden heb ik gevoeld, dat ik de rokerswereld in beweging moest zetten. Ik was machteloos, had geen geld en ik gebruikte mijn eigen methoden. Ik durf te beweren, dat roken een religieus probleem is. Hoe meer de mens zich afwendt van de godsdienst in het algemeen, hoe meer vat de rookgevoelens op hem krijgen. Mormonen, Katholiek monniken, Boeddhisten en Hindoes roken niet; niet dat dit een voldoende bewijs is van hetgeen ik beweet, maar ik voel het zo aan.”

Volgens Jasper Grootveld is de anti-rookcampagne, die alom in de wereld door pers, en wetenschap thans wordt gevoerd, een rechtstreeks resultaat van, wat hij noemt, de publieke opinie.

„De doorbraak is er, maar nu komen de problemen pas goed opzetten. De mensen willen er in feite niet aan her-

innerd worden, dat zij verslaafd zijn. De fabrikanten houden zich kalm en wachten af. Zal de golfbeweging uitgroeien tot een complete revolutie tegen het roken? Wie gaat die leegte straks opvullen?”

Jasper Grootveld slaat zich niet op de borst vanwege het feit, dat hij op zijn eigen „primitieve” wijze de strijd aanbond tegen de nicotine. Het is immers zo dat de wetenschap en verantwoordelijke doktoren altijd gewaarschuwd hebben tegen het roken, maar het moet gezegd, dat deze magiër uit de Amsterdamse Kerkstraat tegen de stroom heeft durven oproeien, en al kan men weinig respect hebben voor de manier waarop, toch heeft hij iets losgemaakt en wakker geschud. Of Jasper Grootveld zelf van de verslaving genezen is? Nee, zijn vingers zijn bruin van de nicotine. De verslaving heeft hem nog niet losgelaten

WILKO A. G. M. BERGMANS. ... rookgordijn in beweging ...

JASPER GROOTVELD

Mgr. Van Elswijk gewoon naar TANGANJKA

Geen sprake van totale opstand

(Van onze missiologische medewerker)

DEN BOSCH, 23 jan. — De Nederlandse bisschop van Morogoro, mgr. J. van Elswijk uit Nablwijk, is gisteren na een korte vakantie in aansluiting op de tweede Concliezzitting gewoon naar Tanganyika vertrokken. Het bisdom Morogoro grenst aan het aartsbisdom Dar-es-Salaam, een van de haarden van onrust in Tanganyika.

In Rhenen, op het Nederlandse provinciaal van de Paters van de H. Geest, de congregatie van mgr. Van Elswijk, was geen enkel bericht uit Tanganyika binnengekomen. Men is er hier van overtuigd, dat bij de onrust in dit Oostafrikaanse land geen sprake is van een totale opstand. De mitering in Dar-es-Salaam vooral acht men veel meer een uiting van protest tegen de sterke posities van de Inders in deze stad. Voor zover de mitering een anti-westers karakter heeft, speelt dit met name in het leger, waar de officieren Engelsen waren. Maar ook een aantal anti-westers spreken zich uit tegen keren tegen de vele westerlingen onder de missionarissen, in men gezinszin bevreesd. Zeer vele soldaten en agenten zijn katholiek en zullen zich, eigener beweging zeker niet tegen de Kerk richten.

Op de provincialaten van de Witte Paters en Capucijnen, waarvan een groot aantal Nederlandse leden zich aan het Tanganyikaanse episcopaat ten dienste heeft gesteld, was men dezelfde mening toegedaan. Men acht het niet uitgesloten, dat zeer links georiënteerde revolutionaire kringen uit Zanzibar, dat door de regering van Nyerere nog niet is erkend, verbindingen hebben gehad met (de mitering) in Tanganyika. Ook op deze provincialaten van de Witte Paters en Capucijnen was overigens nog geen enkel bericht uit Tanganyika ontvangen. Het generaal van de Witte Paters in Rome had tot gisteren ook nog geen contact gehad met Tanganyika. Eersteren vertrok een Nederlandse Witte Pater na zijn vakantie normaal naar dit Oostafrikaanse land. Bij navraag toonde men zich nergens ongerust over de Nederlandse missionarissen: o.a. 12 Capucijnen, 109 Paters van de H. Geest (85 priesters en 24 broeders), 154 Witte Paters (124 priesters en 30 broeders), 6 broeders van Joannes de Deo, 4 broeders van Oudenbosch, 89 Witte Zusters en 52 zusters van nog zeven andere congregaties en 18 leken.

Woning op één dag tweemaal in brand

REEK (NB), 23 jan. — In de woning van de heer L. Nelissen is gisteren tweemaal brand uitgebroken. De eerste keer was het een schoorsteenrandje, dat spoedig geblust kon worden, maar de tweede keer sloegen de vlammen uit het dak en moest het huis — man, vrouw en drie kinderen — jilings bij buren worden ondergebracht.

De brandwonden van Reek in Schalkj konden nog een gedeelte van het huis redder maar het liep zover waterschade op, dat het geheel als verloren moet worden beschouwd.

De eigenaar is verzekerd.

CAS
Cul
vo
Sovj
par
MOSKOU, 2
Premier K
helemaal, dan
in geslaagd
nauwer aan d
littiek van v
binden. Gister
zamenlijk Rus
qué gepublice
ringsleiders, o
besprekingen
kou, meedele

(Advertentie)

Arnhemse wethouder over de hongeractie van jonge artiesten

„Voor dreigement niet opzij”

(Van onze correspondent)

ARNHEM, 23 jan. — Vrijdagmiddag tijdens een zitting van de gemeenteraad zullen op de publieke tribune vier jonge kunstenaars zitten; de schilder Rijs van Kooten (22), de schilder Ad Gerritsen (23), de etser Roel Maas-kant (21) en de beeldhouwer Jac. Ma-gendans (31). Ze willen horen, of er door B. en W. zal worden gecreegd op het schriftelijk ultimatum, dat zij de gemeente, zoals wij zisteren in het

De rookmagiër tijdens een van zijn seances in de „rooktempel”.

Durft u te vragen, wat uw man van u vindt?

(Advertentie)

OLVEH pills is winstleiden

Op
maar wat u
die ze overh
lijker is gew
dachtig in d
ze moet eens
ze zin in he
ook voor ma
tegenwoordig
cijpeerd lijkt
hart wil ze
standig zijn.
Een gewone
zijn mening v
ook al, dat z
zelfstandig mo
vluchtler, wat

tot ten onder zijn voeten wordt weg-
gebruikt, maar waar het tot voor kort
altijd vol mensen zat, Leidschpleinjeugd,
mensen van de pers, en soms ook de po-
litie die er een inval kwam doen op zoek
naar misdadigers. Wie heette dat
Jasper Grootveld gebruikte
en tegenover hem. Tegen-
over hem, regelmatig
en, beves-
een gesprek
er een stort-
in paniek,
spul met ge-
as be- uit

... van een ander die wel middelbare
school of vakoverschool. Toch is hij niet
doet. Hij kwam en heeft gevaren als stuurman.
Later is hij vijf jaren lang glasruiser
gewest en heeft hij gewerkt in verschillen-
de fabrieken. Te lui om te werken was hij
nooit. Zijn grote pech kwam pas na het
varen. „Ik was in Afrika geweest en daar
heb ik van een medicijnman een kistje ge-
kregen waarin oorlogsverf zat en zogenaam-
de geestenberweringsspullen. Eens op een
feestavondje bij vrienden heb ik mij voor de
grap verkleed en mijn gezicht met die verf
ingesmeerd. Zo speelde ik voor geestenbe-
zweerder. Het was een groot succes. Er
waren ook een fotograaf en een journalist
bij die er samen een artikel van maakten
voor de krant. En daar is het mee begon-
nen”. Hij kwam in de krant en dat vond
hij heel wat, deze jongen met alleen maar
lagere school. Maar het begon pas goed
toen er publicaties in de kranten versche-
nen over het roken en de longkanker. De
mensen die Jasper's zwakke zijde kenden.
„Ik wilde wel elke dag in de krant
staan”) jatten hem op iets te gaan doen te-
gen het roken. En hij deed iets! Op elke
affiche waarop een sigaretten- of sigaret-
merk voorkwam schreef hij met krijt
„kanker”. Hij kwam erdoor voor de rech-
ter, maar het deed hem niet, de krant-
ten schreven over hem en hij had veel
vrienden. En hoe gekker hij ging doen daar-
na, hoe meer enkele gewetenlozen hem er-
toe aanzetten nog gekker te doen. Maar
Jasper zag dit niet zo, hij was inderdaad
verontwaardigd dat het Rijk geen verbod
oplegde tegen de sigaretten-reclame. „Ik
ben gek gaan doen om de aandacht van
de mensen te trekken”, zegt hij, „want ze
zijn doof geworden voor gewone waarschu-
wingen en blind voor de vele gevaren die
hen bedreigen.” Iedereen heeft bijna alles
wat hij wil hebben, een t.v.-toestel, een
nog betere radio, elektrische apparaten in
de huishouding enz.” Daarom verpakte hij
zijn 'harde' waarheid (roken veroorzaakt
longkanker) in een leuk jasje en presen-
teerde het op zijn manier. Hij smeerde zijn
gezicht in met verf, trok zijn jasje binnen-
stebuiten aan en hij was een clown.

Jasper Grootveld die het allemaal niet
door had, deed het, maar nu kan hij zich
wel voor zijn hoofd slaan omdat hij zo gek
is geweest het te doen. Want nu hij niet
meer belangrijk is (ze hebben geen
aan hem verband) staat hij alleen zonder vrien-
den. De roes is voorbij. „Het was een nacht-
merrie voor me”, bekent hij. Maar hij laat
erop volgen: „Nu ga ik spintex begroeven,
gewoon werken in een fabriek, ik wil her-
mens zijn zoals iedereen, want ik ben niet
gek en gebruik geen verdovende middelen.”
Het huis waar hij nu nog woont en waar
hij velen te eten heeft gegeven en een on-
derdak voor de nacht, wordt nu onder zijn
voeten afgebroken. Op deze plaats zal eens
een katholiek jeugdhuus komen. Nu is er
nog één kamer en het is er koud. Jasper
Grootveld doet de kraag van zijn jasje om-
hoog terwijl zijn vrouw om aspirines vraagt
voor haar hoofdpijn. Het is er nu stil,
mensen komen er niet meer behalve de
dokter. En misschien komt die ook niet
meer, want ze hebben geen geld om hem
te betalen.

Jasper Grootveld in zijn rol als rookmagiër

1990-1995

Ziek en op van de zenuwen vertelde ex-
Jasper Grootveld mij persoonlijk en zonder franje
zijn verhaal, de geschiedenis van een vergooid le-
ven. Hij die altijd in één of meer kranten stond,
in allerlei tijdschriften in kleurendruk, met een
geverfd gezicht op een toneel rondspringend als
een goedkope clown, zit nu in een kleine, benauw-
de en onverwarmde kamer. In het bed op de naak-
te vloer, zonder spiraal eronder, ligt zijn vrouw
weg te kwijnen.

—☆—

HET IS ER nu stil, in de Lange Leidsedwars-
straat 58 waar het huis onder zijn voeten
wordt weggebroken, maar waar het tot voor
kort altijd vol mensen zat. Leidsepleinjeugd, men-
sen van de pers en soms ook politie die er een in-
val kwam doen op zoek naar marihuana. Want het
heette dat Jasper Grootveld het 'spul' gebruikte
en het anderen ook liet roken. Tegenover de jour-
nalisten die er regelmatig kwamen om hem te in-
terviewen, bevestigde hij het.

Maar nu, in een gesprek van mens tot mens en
onder een stortvloed van tranen volkomen in pa-
niek bekeek hij mij: „ik heb dat spul nooit gerookt,
ik weet niet eens hoe het eruit ziet”.
Omwille van de publiciteit echter, die hem werd
opgedrongen door onder andere een bekend schrij-
ver die zelf ook in het nieuws wilde komen, zei
Jasper tegen iedereen dat hij het wel rookte.

Jasper Grootveld, eens
berucht en bekend om
zijn gekke stunts, rook-
diensten houden in een
zogenoemd „rooktempel-
tje” afgestaan door Nicolaas Kroese, staat handen-
wringend op terwijl de tranen over zijn gezicht
lopen: „het is niet waar”, fluistert hij, „ik heb
nooit marihuana gerookt”.

● steward - journalist - glazenwasser

Hij is nu eenendertig jaar, Jasper Grootveld, een
man met twaalf ambachten en dertien ongelukken.
Hij heeft alleen maar lagere school en daardoor
voelde hij zich minder dan een ander die wel een
middelbare school of vakopleiding had. Toch is
hij niet dom. Hij is assistent-journalist geweest bij
Jan Vrijman en heeft gevaren als steward. Later
is hij vijf jaar lang glazenwasser geweest en heeft
hij gewerkt in verschillende fabrieken. Te lui om
te werken was hij nooit. Zijn grote pech kwam pas
na het varen. „Ik ben in Afrika geweest en daar
heb ik van een medicijnman een kistje gekregen
waarin oorlogsverf zat en zogenaamde geestenbe-
zweringsmiddelen. Eens op een feestavondje bij
vrienden heb ik mij voor de grap verkleed en mijn
gezicht met die verf ingesmeerd. Zo speelde ik
voor geestenbezweerder. Het was een groot succes.
Er waren ook een fotograaf en een journalist bij
die er een artikel van maakten voor de krant. En
daar is het mee begonnen.” Hij kwam in de krant
en dat vond hij heel wat, deze jongen met alleen
maar lagere school...

Maar het begon pas goed toen er publicaties in de
kranten verschenen over het roken en de long-
kanker. De mensen die Jasper's zwakke zijde ken-
den, („ik wilde elke dag wel in de krant staan”),
juten hem op iets te gaan doen tegen het roken.
En hij deed iets op elke affiche waarop een sigaret-
ten- of sigarenmerk voorkwam schreef hij met
krijt „kanker”. Hij kwam erdoor voor de rechter,
maar het deed hem niet, de kranten schreven
over hem en hij had veel vrienden. En hoe gek-

ker hij ging doen daarna, hoe meer enkele
gewetenlozen hem ertoe zetten nog gekker
te gaan doen. Maar Jasper zag dit niet zo,
hij was inderdaad verontwaardigd dat het
Rijk geen verbod oplegde tegen de sigaret-
ten-reclames. „Ik ben gek gaan doen om de
aandacht van de mensen te trekken,” zegt
hij, „want ze zijn doof geworden voor gewo-
ne waarschuwingen en blind voor de vele
gevaren die hen bedreigen. Iedereen heeft
bijna alles wat hij wil hebben, een t.v.-toe-
stel, een nog betere radio, elektrische huis-
houdelijke apparaten enzovoort!”.

—☆—

DAAROM verpakte hij zijn „harde”
waarheid, roken veroorzaakt longkan-
ker, in een leuk jasje en presenteerde
het op zijn manier. Hij smeerde zijn gezicht
in met verf, trok zijn jasje binnenstebuiten
aan en hij was een clown. Want zegt hij, „een
clown kan de waarheid zeggen, de mensen
kijken en luisteren toch wel naar hem. En
ze geven hem nog gelijk ook, want diep in
hun hart weten ze dat hij gelijk heeft.
Denkt u maar aan de grote Buziatu die ook
op een leuke manier wantoestanden hekel-
de”.

● „Jasper, doe eens iets gek’s”

Jammer voor hem werd hij wel gehoord,
men lachte om hem maar begrijpen deden
ze hem niet. Want er waren keiharde „zaken-
jongens” gekomen die geld zagen in zijn gek-
doen. Ze lieten hem niet voor clown maar
voor gek spelen op de meest mensonwaar-
dige wijze. En dat alleen maar om een „fijn
stukkie” over hem te kunnen schrijven:
„mensen kijk eens hoe gek hij is”. En ze zei-
den: „Jasper, doe eens iets gek’s”. Jasper
Grootveld die het allemaal niet door had,
deed iets, maar nu kan hij zich wel voor
zijn hoofd slaan omdat hij zo gek is geweest
het te doen. Want nu hij niet belangrijk
meer is (ze hebben genoeg aan hem ver-
diend), staat hij alleen, zonder vrienden. De
roes is voorbij. „Het was een nachtmerrie
voor me,” bekeek hij. Maar laat hij erop
volgen, „nu ga ik opnieuw beginnen, gewoon
werken in een fabriek. Ik wil mens zijn
zoals iedereen, want ik ben niet gek en ge-
oruk geen verdovende middelen”.

Het huis waar hij nu nog woont en waar hij
velen te eten heeft gegeven en een onder-
dak voor de nacht, wordt nu onder zijn voe-
ten afgebroken. Op deze plaats zal eens een
katholiek jeugdhuis komen. Nu is er nog
één kamer en het is er koud. Jasper Groot-
veld doet de kraag van zijn jasje omhoog
terwijl zijn vrouw om aspirines vraagt voor
haar hoofdpijn. Het is er nu stil, mensen
komen er niet meer behalve de dokter. En
misschien komt ook die niet eens meer, want
ze hebben geen geld om hem te betalen.

Jack Feenstra.

studio

theater de brakke grond nes 53/55

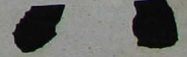
van woensdag 8 januari af
elke werkdag 's avonds half negen

de wijze kater

herman heijermans 1864-1964

regie kees van iersel
henk van ulsen
wim van den brink - jooop admiraal
en vele anderen

prijzen van f.5,- tot f.2,- plaatsbespreken twee dagen tevoren
kassa geopend van 11-15 uur en 19-21 uur
telefoon 2403 84

Ex-rookmagiër Jasper Grootveld: „Ik wil een gewoon mens zijn”

Hieronder Jasper Grootveld als „clown”,
in de tijd, dat hij op zijn manier tegen het
roken agerde. Bovenaan de pagina Jasper
zoals hij nu is, eenzaam na het wegvallen
van de publiciteit.

